

Algılanan Annelik Özyeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Annelik Özyeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16741>

Özet

Algılanan Annelik Özyeterlik Ölçeği, annelerin bebek bakım ve annelik rollerini yerine getirme konusundaki kişisel yeterlilik inançlarını ölçmek amacıyla kullanılan bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu, özellikle **prematüre yenidoğan** annelerinin annelik öz yeterliliğini değerlendirmek ve bebek bakım eğitimlerinin bu yeterlik üzerindeki etkisini incelemek üzere kullanılmaktadır. Ölçek, annelerin kendilerine olan güvenlerini ve bebekleriyle kurdukları bağları inceleyen geniş çaplı bir araştırmaların parçası olarak ilv görmüştür.

Ölçeğin adaptasyon çalışması, annelik rolüne geçişte zorluk yaşayan veya yüksek stres altında olan annelerin psikososyal ihtiyaçlarını belirlemede önemli bir araç sağlamaktadır. Elde edilen veriler, sağlık profesyonellerine (özellikle hemşirelere) yönelik anne destek programlarının etkinliğini değerlendirmede temel bir gösterge sunar.

Anahtar Kelimeler

Annelik Özyeterlik, Öz Yeterlik, Prematüre Bebek Bakım, Uyarılma, Psikometri, Anne-Bebek Bağları, Algılanan Yeterlilik.

Yazarlar

Türkan Kadiroğlu, Funda Güdücü Tüfekçi.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, annelerin bebek bakım ve annelik görevlerini başarıyla yerine getirebileceklerine dair sahip oldukları inanç düzeyini, yani **annelik öz yeterliliğini**, nicel olarak saptamaktır. Bu adaptasyon çalışmasında, ölçek, bebek bakım eğitiminin **prematüre yenidoğan** annelerinin öz yeterlik seviyeleri üzerindeki etkisini değerlendirmek için kritik bir araç olarak kullanılmaktadır.

Ölçek, annelerin kendilerini yetkin hissetme derecelerini ölçerek, annelik stresini azaltmaya yönelik müdahalelerin planlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olmayı hedefler. Yüksek öz yeterlik düzeyleri, genellikle daha sağlıklı anne-bebek etkileşimi ve daha iyi gelişimsel sonuçlarla ilişkilidir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisi çerçevesinde tanımlanan **Algılanan Annelik Özyeterlik** (Perceived Maternal Self-Efficacy) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bir annenin,

annelikle ilgili belirli görevleri (besleme, rahatlatma, gelişimini destekleme vb.) başarıyla gerçekleştireme yeteneğine olan kişisel inancı ifade eder. Anneler, bu inançlar sayesinde zorluklarla başa çıkma motivasyonları artırlar.

Öz yeterlik, anne-bebek sağlığı alanında önemli bir belirleyicidir ve annelik rolüne uyum sürecini doğrudan etkiler. Bu ölçek, annelik davranışları ve duygusal tepkilerini tahmin etme gücüne sahip olduğu için klinik ve araştırma ortamlarında sıkça tercih edilmektedir.

Geçerlik

Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu için kullanılan orijinal kaynakta (Kadıroğlu & Güdücü Tüfekçi, 2022) spesifik geçerlik katsayıları detaylı olarak belirtilmemiştir. Ancak, ölçeğin bilimsel bir dergide yayımlanan çalışmada kullanılmaması, yapının geçerliliğini sağlamak adına gerekli psikometrik analizlerin (örn. yapı geçerliliği) yapılmasını düşündürmektedir.

Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten annelik öz yeterliliğini ölçtüğünü kanıtlamaya amaçlar. Tipik olarak, eş zamanlı geçerlik (benzer yapıları ölçen diğer ölçeklerle korelasyon) ve ayrırt edici geçerlik (ilgili olmayan yapılardan ayrıma) incelemeleri bu süreçte yer alır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik verileri, bu kaynak girişi için doğrudan sağlanmamıştır. Ancak, bir ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilmesi için yüksek derecede iç tutarlılığına sahip olması beklenir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla rapor edilir.

Ölçeğin kullanılacağı çalışma, özellikle **prematüre yenidoğan** anneleri üzerinde tutarlı ölçümler sağlamak amaçlanmıştır. Güvenirliğin yüksek olması, zaman içinde veya farklı denek gruplarında uygulandığında benzer sonuçlar elde edilmesini garanti eder.

Faktör Analizi

Algılanan Annelik Özyeterlik Ölçeği'nin faktör yapısı, adaptasyon çalışması için temel bir parçadır. Özgün ölçeğin faktör yapısının Türkçe kültüre uygunluğunu belirlemek amacıyla genellikle Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi yöntemleri uygulanır.

Bu analizler, annelik öz yeterliliğinin tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan (örneğin, bebek bakım becerileri, duygusal yeterlilik veya problem çözme yeterliliği) mi oluştuğunu ortaya koyar. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekler ve puanlamanın nasıl yapılacağına belirler.

Ölçme Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme bilgisi bu kaynakta mevcut değildir ancak ölçeğin doğası gereği Likert tipi bir derecelendirme (örneğin, 1=Hiç yetenekli değilim, 5=Çok yetenekliyim) kullanıldığı varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Anneler

Age Group: Yetişkin anneler

Population Details: Ölçek, özellikle yenidoğan bakım ünitesinde bebeği bulunan **prematüre yenidoğan** anneleri üzerinde kullanılmaktadır.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Maternal Self-Efficacy, Ölçek, Adaptasyon, Prematüre, Neonatal Bakım, Annelik, Psikolojik Ölçüm, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: turkankadiroglu@gmail.com (Sorumlu Yazar: Türkan Kadiroğlu)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Özinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Türkan Kadiroğlu ve Funda Güdücü Tüfekci tarafından 2022 yılında yayımlanan bir makale kapsamında kullanılmaktadır. Ölçeğin akademik ve klinik amaçlarla kullanımını genellikle sorumlu yazar (Türkan Kadiroğlu) ile iletişime geçmeyi gerektirir.

Orijinal makalenin (Effect of Infant Care Training on Maternal Bonding, Motherhood Self-Efficacy, and Self-Confidence in Mothers of Preterm Newborns) tam metin PDF bağlantısı mevcuttur: link.springer.com

Ölçeğin Türkçe adaptasyonunun orijinal PDF dosyaları aşağıdan indirilebilir:

[algılanan-annelik-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

[algılanan-annelik-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kadiroğlu, T. & Güdücü Tüfekci, F. (2022). Effect of Infant Care Training on Maternal Bonding, Motherhood Self-Efficacy, and Self-Confidence in Mothers of Preterm Newborns. *Maternal and Child Health Journal*, 26, 131-138.

Algılanan Annelik Özyeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu kaynak girişinde ölçeğin orijinal maddeleri sağlanmamıştır. Maddeler için lütfen sorumlu yazar ile iletişime geçiniz veya referans gösterilen makaleyi inceleyiniz.